

Súd: Okresný súd Trebišov
Spisová značka: 15P/12/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7922200251
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Viera Petrová
ECLI: ECLI:SK:OSTV:2022:7922200251.2

Uznesenie

Okresný súd Trebišov v právnej veci maloletého M. T., D.. XX.XX.XXXX, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny H., dieťa rodičov: F.Z. T., D.. XX.XX.XXXX, N. O. P., A. XXX/XX a W. T., D.. XX.XX.XXXX, N. D. F. Y. X/X, Y., Z. G. S. N. V. Z. Í., o návrhu otca na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd vyhlasuje, že vo veci rozhodovania o úprave práv a povinností rodičov k maloletému M. T., D.. XX.XX.XXXX a na nariadenia neodkladného opatrenia, nemá právomoc.

II. Súd konanie o návrhu otca na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, zastavuje.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu 20.01.2022 sa otec domáhal úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému M. T., D.. XX.XX.XXXX. Dieťa žiadal zveriť do svojej osobnej starostlivosti a rozhodnúť, že otec sa stáva opatrovníkom jeho majetku. Styk matky s maloletým navrhol ponechať na dohodu rodičov. Žiadal, aby súd uložil matke povinnosť prispievať na výživu dieťaťa sumou 100,-Eur mesačne.

2. Súčasťou návrhu vo veci samej je i návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého petit je zhodný s návrhom vo veci samej.

3. Otec návrh odôvodnil tým, že dieťa sa narodilo v meste BV. S. Z. G. S. N. V. Z. Í., je občanom Slovenskej republiky a od 30.06.2017 má na základe dohody rodičov pobyt v O. P. na adrese A. XXX/XX. Uviedol, že rodičia uzatvorili manželstvo XX.XX.XXXX S. A.Z. F.. Matka dieťaťa je občiankou A. republiky; na území Slovenska nemá trvalý ani prechodný pobyt. Rodičia žili v spoločnej domácnosti v Z. G. S. N. V. Z. Í. do roku 2015, kedy sa rozhodli presťahovať na Slovensko, kde plánovali žiť v O. P.. Vybavili dieťaťu slovenské občianstvo, trvalý pobyt i pediatra. Koncom roka 2019, na naliehanie matky, sa rodina spoločne vrátila do Z. G. S. N. V. Z. Í.. V auguste 2020 sa matka dieťaťa presťahovala k novému partnerovi. V apríli 2021 sa otec vrátil na Slovensko. Tvrdil, že požiadal o rozvod manželstva. Dieťa navštevuje materskú školu v O. P.. S matkou je v kontakte prostredníctvom elektronickej komunikácie. Matka na výživu dieťaťa neprispieva, aj keď v Spojenom kráľovstve poberá prídavky na dieťa. Dieťa neovláda anglický jazyk. Otec s maloletým rozpráva slovensky, matka poľsky.

4. Zo správy kolízneho opatrovníka súd zistil, že otec s maloletým M. žije v O. P. v sedemzibovom rodinnom dome. V domácnosti žije aj stará matka a otcov brat. Do 18.01.2022 bol otec nezamestnaný, bez vlastného príjmu. Bol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Žil z úspor. Od 19.01.2022 sa zamestnal v spoločnosti O. - O. Z..F..P.. Ž.. Dieťa v obci navštevuje materskú školu; poplatky vo výške 27,-Eur platí otec. Dňa 04.01.2022 matka prišla pre dieťa na Slovensko v doprovode svojho

právneho zástupcu. Maloletý M. tvrdiac, že mu je s otcom dobre, s matkou neodcestoval. Otec doposiaľ neodniesol maloletého M. do krajiny obvyklého pôvodu dieťaťa. Tvrdil, že v Z. G. S. N. V. Z. Í. otec nemá zabezpečené bývanie a nemá ani prácu. Podľa tvrdenia otca, dieťa je z matky v strese, odmieta ju.

5. Uznesením Okresného súdu Košice I, sp. zn. 11P/55/2021 zo dňa 27.07.2021 súd na návrh matky rozhodol tak, že nariadil návrat maloletého M. T., D.. XX.XX.XXXX, do miesta jeho obvyklého pobytu a to do Z. G. S. N. V. Z. Í. (výrok I). Otcovi uložil povinnosť zabezpečiť navrátenie maloletého dieťaťa do 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia (výrok II). V prípade, že otec v súlade s výrokom II. tohto uznesenia mal. dieťa nevráti do Z. G. S. N. V. Z. Í., uložil mu povinnosť odovzdať mal. dieťa matke po uplynutí tejto lehoty (výrok III). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.). Z odôvodnenia citovaného uznesenia, z jeho bodu 30. vyplýva, že obvyklý pobyt maloletého dieťaťa je na území Z. G. S. N. V. Z. Í., kde rodičia dieťaťa žili v manželskom zväzku od narodenia dieťaťa až do 09.04.2021, kedy otec spolu s maloletým dieťaťom opustil územie S. N. V. Z. Í. a pricestoval na Slovensko i s dieťaťom. Vzhľadom k tomu, že medzi účastníkmi konania nedošlo k dohode ohľadom vycestovania maloletého dieťaťa mimo územia S. N. V. Z. Í. a dohoda rodičov nebola nahradená ani súhlasom súdu, súd dospel k záveru, že otec neoprávnene premiestnil a zadržáva dieťa na území Slovenskej republiky. Maloleté dieťa patrí pod jurisdikciu súdov na území Z. G. S. N. V. Z. Í. a žiadny súd na území Slovenskej republiky nemá právomoc rozhodovať. Takéto premiestnenie alebo zadržávanie dieťaťa je porušením opatrovníckeho práva podľa právneho poriadku členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt pred únosom.

6. Na základe odvolania otca Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 7CoP/136/2021-193 zo dňa 01.12.2021, potvrdil uznesenie Okresného súdu Košice I. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že už prvostupňový súd správne ustálil, že obvyklý pobyt maloletého M. pred jeho premiestnením bol v Z. G. S. N. D. V. Z. Í., čo medzi účastníkmi ani nebolo sporné. Rovnako súd prvého stupňa správne vyhodnotil aj nadobudnutie a výkon opatrovníckeho práva obidvoma rodičmi, v rámci ktorého vystaňovanie maloletého do inej krajiny treba považovať za podstatnú vec súvisiacu s výkonom opatrovníckych práv čo znamená, že súhlas na vystaňovanie maloletého dieťaťa na územie iného štátu musia dať obaja rodičia. Povinný takýto súhlas nepredložil. Jeho odchodom s maloletým v apríli 2021 došlo k neoprávnenému premiestneniu maloletého zo Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska na územie Slovenskej republiky. Oprávnená matka podala návrh na návrat maloletého dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu v lehote do jedného roka po neoprávnenom premiestnení v zmysle článku 12 Haagskeho dohovoru (Dohovor o občiansko-právnych aspektoch medzinárodných únosov detí publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z.z.. prijatého Haagskou konferenciou medzinárodného práva súkromného z 25.10.1980). Otec v konaní nepreukázal možnosť aplikácie výnimky v zmysle čl. 13 Haagskeho dohovoru, ktoré dôkazné bremeno ho ako únoscú zaťažovalo. Kasačný súd konštatoval, že jazyková bariéra nedosahuje intenzitu vážneho nebezpečenstva podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okamžitý návrat dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pôvodu je v najlepšom záujme dieťaťa. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 17.12.2021 a vykonateľným sa stalo dňa 04.01.2022.

7. Lustráciou v súdnom registri súd zistil, že na Okresnom súde Trebišov návrh na rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa doposiaľ podaný nebol.

8. Podľa článku 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

9. Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 161/2015 Z.z., Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 161 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z., Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

11. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorú nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

12. Súd skôr, než začal vo veci konať, zisťoval, či sú splnené podmienky konania. Jednou z podmienok konania je právomoc súdov Slovenskej republiky. Súdna právomoc je procesná podmienka a jej splnenie súd skúma z úradnej povinnosti v každom štádiu konania a na každom stupni, pričom jej nedostatok je neodstrániteľný a preto záver o nedostatku právomoci vedie k zastaveniu konania. Pomer právomoci slovenských súdov k právomoci súdov iných štátov riešia medzinárodné zmluvy.

13. V prejednávanej veci ide o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva. Ide o občianskoprávny vzťah s medzinárodným prvkom, ktorý sa týka Slovenskej republiky a Z. G. L. S. N. V. Z. Í.. Súd preto postupoval v zmysle medzinárodných dohovorov, ktorými sú obe krajiny viazané. Týmto dohovorom je Haagsky Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa, publikovaný v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. XXX/XXXX Z.z., prijatý v Haagu dňa 19.10.1996 (ďalej haagsky Dohovor), ktorý upravuje právomoc súdov v časti zverenia maloletého dieťaťa a úpravy styku.

14. Podľa čl. 5 ods. 1 haagskeho Dohovoru, právomoc prijímať opatrenia na ochranu dieťaťa alebo jeho majetku majú justičné alebo správne orgány zmluvného štátu, kde má dieťa svoj obvyklý pobyt.

15. Podľa čl. 5 ods. 2 haagskeho Dohovoru, ak dôjde k zmene obvyklého pobytu dieťaťa na územie iného zmluvného štátu, nadobudnú s výnimkou ustanovenia článku 7 právomoc orgány štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa.

16. Podľa čl. 7 ods. 1 haagskeho Dohovoru, v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa si orgány zmluvného štátu, kde malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc až dovtedy, kým dieťa nadobudlo obvyklý pobyt na území druhého štátu a

a) osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba vykonávajúca opatrovnícke právo sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním, alebo

b) dieťa malo pobyt na území druhého štátu aspoň jeden rok po tom, ako sa osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba vykonávajúca opatrovnícke právo dozvedela alebo mohla dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, nekoná sa o žiadosti o návrat podanej v tejto lehote, a dieťa sa zžilo s novým prostredím.

17. Podľa čl. 7 ods. 3 haagskeho Dohovoru, kým si orgány podľa odseku 1 zachovávajú právomoc, môžu orgány zmluvného štátu, na ktorého územie bolo dieťa premiestnené alebo na ktorého území je zadržované, prijímať iba naliehavé opatrenia podľa čl. 11 potrebné na ochranu osoby alebo majetku dieťaťa.

18. Podľa čl. 12 ods. 1 haagskeho Dohovoru, s výhradou článku 7 majú orgány zmluvného štátu, na ktorého území sa nachádza dieťa alebo jeho majetok, právomoc na prijímanie opatrení dočasnej povahy na ochranu osoby alebo majetku dieťaťa s územnou pôsobnosťou obmedzenou na tento štát, ak také opatrenia nie sú nezlučiteľné s opatreniami, ktoré už prijali orgány s právomocou podľa čl. 5 až 10.

19. Súd pri zisťovaní štátu obvyklého pôvodu maloletého dieťaťa zohľadnil všetky osobitné skutkové okolnosti tohto prípadu. Okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa a rodičov v členskom štáte musia byť zohľadnené aj ďalšie faktory, z ktorých je možné vyvodiť, že táto prítomnosť vôbec nemá dočasný alebo príležitostný charakter a že pobyt dieťaťa a rodičov odzrkadľuje istú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia. Nebolo sporné, že rodičia i maloleté dieťa sa až do apríla 2021 zdržiavali na území Z. G. S. N. V. Z. Í., kedy otec bez súhlasu matky dieťa neoprávnené premiestnil na územie Slovenskej republiky. Dieťa má teda obvyklý pobyt v Z. G. S. N. V. Z. Í.. V danej veci preto právomoc slovenského súdu na konanie vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností absentuje s poukazom na stabilizovaný obvyklý pobyt maloletého dieťaťa v Z. G. S. N. V. Z. Í., čo konštatoval už Okresný súd Košice I, vo svojom uznesení zo dňa 27.06.2021 sp. zn. 11P/55/2021 i Krajský súd v Košiciach v potvrdzujúcom uznesení zo dňa 01.12.2021 sp. zn. 7CoP/136/2021-193. Citovanými uzneseniami bol zároveň nariadený návrat maloletého M. do miesta jeho obvyklého pobytu a to Z. G. S. N. V. Z. Í..

Uznesenie Okresného súdu Košice I. sp. zn. 11P/55/2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach nadobudlo právoplatnosť dňa 17.12.2021.

20. S poukazom na článok 5 ods. 1 haagskeho Dohovoru, právomoc konať vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností má miestne príslušný súd Z. G. S. N. V. Z. Í.. Preto je potrebné, aby si otec uplatnil svoje práva novým kvalifikovaným návrhom na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu v Z. G. S. N. V. Z. Í. na tamomšom miestne príslušnom súde.

21. Ani s poukazom na čl. 5 ods. 2 haagskeho Dohovoru, keďže v prejednávanej veci sa jedná o neoprávnené premiestnenia a zadržovanie dieťaťa na území Slovenskej republiky, nie je daná právomoc súdov Slovenskej republiky konať vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností.

22. Súd dáva do pozornosti, že matka podala návrh na návrat maloletého M. do krajiny obvyklého pobytu v lehote do jedného roka, teda v lehote podľa čl. 7 ods. 1 písm. b) haagskeho Dohovoru. Uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 11P/55/2021 zo dňa 27.07.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. z. 7CoP/136/2021-193 zo dňa 01.12.2021, súd návrhu matky vyhovel a nariadil návrat dieťaťa do Spojeného kráľovstva. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 17.12.2021. Otec podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia až dňa 20.01.2022, teda po tom, čo bol právoplatne nariadený návrat dieťaťa do Z. G. S. N. V. Z. Í.. Súd vzhľadom k tejto skutočnosti nemá ani právomoc ani na nariadenie neodkladného opatrenia (naliehavého opatrenia podľa čl. 11), v zmysle čl. 7 ods. 3 haagskeho Dohovoru a vyššie citovaného čl. čl. 12 ods. 1 haagskeho Dohovoru, keďže prijímať opatrenia dočasnej povahy na ochranu osoby alebo majetku dieťaťa majú orgány zmluvného štátu, na ktorého území sa dieťa nachádza s výhradou čl. 7 (teda mimo neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa, o aký v prípade v prejednávanej veci ide).

23. Súd preto vyhlásil, že nemá právomoc konať o návrhu otca a konanie o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle ust. § 161 ods. 2 CSP zastavil z dôvodu nedostatku právomoci súdu Slovenskej republiky vo veci konať. Táto skutočnosť musela byť otcovi zrejmá už z uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 11P/55/2021, kde sa touto skutočnosťou súd zaoberal a podrobne rozpisal v bodoch 30. a 34. citovaného uznesenia.

24. Podľa ust. § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa ust. § 57 CMP, o povinnosti náhrady trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

26. Podľa ust. § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

27. S poukazom na vyššie uvedené ustanovenia súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko náhrada zaplatených trov konania účastníkov je v mimosporových konaniach zásadne vylúčená.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 ods. 1 a 2 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpisu a v prípade, ak sa jedná o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, tak aj spisovej značky tohto konania) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutkový stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 CMP).